

Prognose for tilgang og forbruk av norsk korn for sesongen 2023/2024

18. september 2023

Marknadsreguleringa i kornsektoren har som formål å sikre omsetninga av norsk korn og skape balanse i kornmarknaden i Norge. Denne prognosen gir oppdatert informasjon om forventna tilgang av norsk korn og proteinvekstar og grunnlag for ekstra suppleringsimport av matkorn.

Sesongen har gitt svært vanskelege vilkår for korndyrking i Norge, med utgang av haustsådd korn etter vinteren, tørke i juni og mykje regn i juli. Dette har gitt sein modning, dårleg utvikling av kornet og spiring i akset. Ein del areal tilsådd med korn vil ikkje bli treska. Ekstraordinære mengder nedbør i august og september har endra føresetnadane som låg til grunn for augustprognosen, med vêr- og flaumskadd korn.

Tilgangsprognose

Denne prognosen forgir først og fremst nye signal om tilgang av korn til industrien jamført med prognosen av 10. august:

Tilgang av norsk korn til industrien

	Gjennomsnitt 2018-22	Tilgang 2022*	Prognose 2023	Prognose ifht siste 5 år	Prognose ifht siste år
Matkveite	195 300	274 200	64 000	33 %	23 %
Førkveite	104 800	110 500	149 000	142 %	135 %
Kveite i alt	300 100	384 700	212 000	71 %	55 %
Matrug	12 800	24 300	5 000	39 %	21 %
Førrug/rugkveite	25 200	35 100	27 000	107 %	77 %
Rug/rugkveite i alt	38 000	59 400	31 000	82 %	52 %
Bygg	552 700	620 300	446 000	81 %	72 %
Havre	244 800	307 300	220 000	90 %	72 %
Korn totalt	1 135 600	1 371 800	909 000	80 %	66 %
Erter	4 700	9 400	10 000	213 %	106 %
Oljefrø, åkerbønner	14 900	23 700	18 000	121 %	76 %
Korn, erter, oljefrø	1 155 200	1 405 000	937 000	81 %	67 %
Matandel kveite	65 %	71 %	30 %		
Matandel rug/rugkveite	34 %	41 %	16 %		

(Kjelde historiske data: Landbruksdirektoratet)

Estimert tilgang byggjer på arealprognose oppdatert med estimat for areal som ikkje blir treska for levering av korn, oppdaterte estimat for avlingar pr. dekar korrigert for korn som går til såkorn/leigemaling og oppdatert estimat for andel kveite og rug av matkvalitet. Norsk Landbruksrådgiving har estimert areal som ikkje vil bli treska og avlingsnivå på arealet som blir treska.

Vêrforholda medfører at ein del areal ikkje vil bli treska i det heile, estimert til 70 000 dekar.

Prognosen tilseier ein tilgang av korn og oljevekstar som er 155 000 tonn lågare enn prognosert i august, og 19 % lågare enn gjennomsnittet for dei siste fem åra.

Prognose for avling i kg pr. dekar

Avdelingar i Norsk Landbruksrådgiving har vurdert avlinga og gitt innspel pr. 14.09.2023.

Rådgjevarane har gitt utfyllande kommentarar til avlingsvurderingane:

Norsk Landbruksrådgiving Øst, Øsaker:

«Vi har nedjustert avlingene noe siden siste prognose. Vi ser nå at vårhveteavlingene er lavere enn det vi trodde og hl-vekten er lav. Høsthvete som er levert før regnperioden har god kvalitet. Vårhvete har høyt proteininnhold, men hl-vekten er for lav for matkvalitet. På bygg og havre er hl-vekten lav og vi har justert ned avlingen tilsvarende i forhold til forrige prognose.

Det står noe bygg, havre og vårhvete igjen. Det er generelt lite legde på det som står igjen av åker, så vi regner med at så si alt blir tresket. Det er lite areal totalt sett som er flomskadet i Østfold.»

Norsk Landbruksrådgiving Øst, Hvam:

«Jeg har nedjustert i forhold til i september. Særlig hveteavlingene ser ut til å være lave i forhold til det vi trodde. Både høsthvete og vårhvete har gitt lavere avling enn antatt. Matandelen er også lav. Lav hektolitervekt gjør at mye går i fôr, sjøl om protein og falltall holder. Når det gjelder det som ikke blir tresket så gjelder jo dette i første omgang flomramma områder. Det er et begrenset areal. Så er det litt uvisst hva som skjer med den åkeren som fortsatt er grønn. Vil den gå fram og gi noen avling er veldig væravhengig. Ellers er det også noe korn som ikke tas imot på grunn av for dårlig kvalitet. Vi er usikre på hvor mye dette dreier seg om, men det som vel er et poeng her er vel at mye av det kornet som treskes er av dårligere kvalitet enn normalen. I tillegg er noe åker slått som fôr, men det er også et mindre areal.»

Norsk Landbruksrådgiving Øst, Roverud:

«I år ser det ut som at den første avlingsprognosen blir mest riktig, at vi lot oss blende litt av hvordan åkrene tok seg opp igjen etter tørken og ble frodige. Skaden var skjedd. Etter en rundspørring på lokale kornmottak er gjenganger lav hektolitervekt på nesten samtlige partier og avlinger under 350 kg/daa. Ved å regne inn hl-vekt får man et begredelig avlingsnivå som ikke gjenspeiler utseende på mye åker i Glåmdalen.

Jeg spurte etter antall avviste partier så langt pga. flom og værskade, men det var ikke noe som utgjorde noe forskjell på statistikken så langt. De slet mest med ugrasfrø i partiene, men det meste var håndterbart.»

Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Stensby:

«Prognosen bygger på erfaringer fra det som er tresket til nå. Det aller meste av hveten er inne, mulig det står noen enkelte skifter igjen som ikke blir treska, men det er ubetydelig. For bygg og havre står fortsatt en del igjen og det vi hører fra møller og Synlab er at det er relativt mange partier som ender med 0-oppgjør. Hvor mye av dette som er treska er usikkert, men jeg estimerer i størrelsesorden 10 % ikke treskes eller ikke levers på grunn av 0-oppgjør. Det er knyttet stor usikkerhet til tallene.»

Norsk Landbruksrådgiving, Viken:

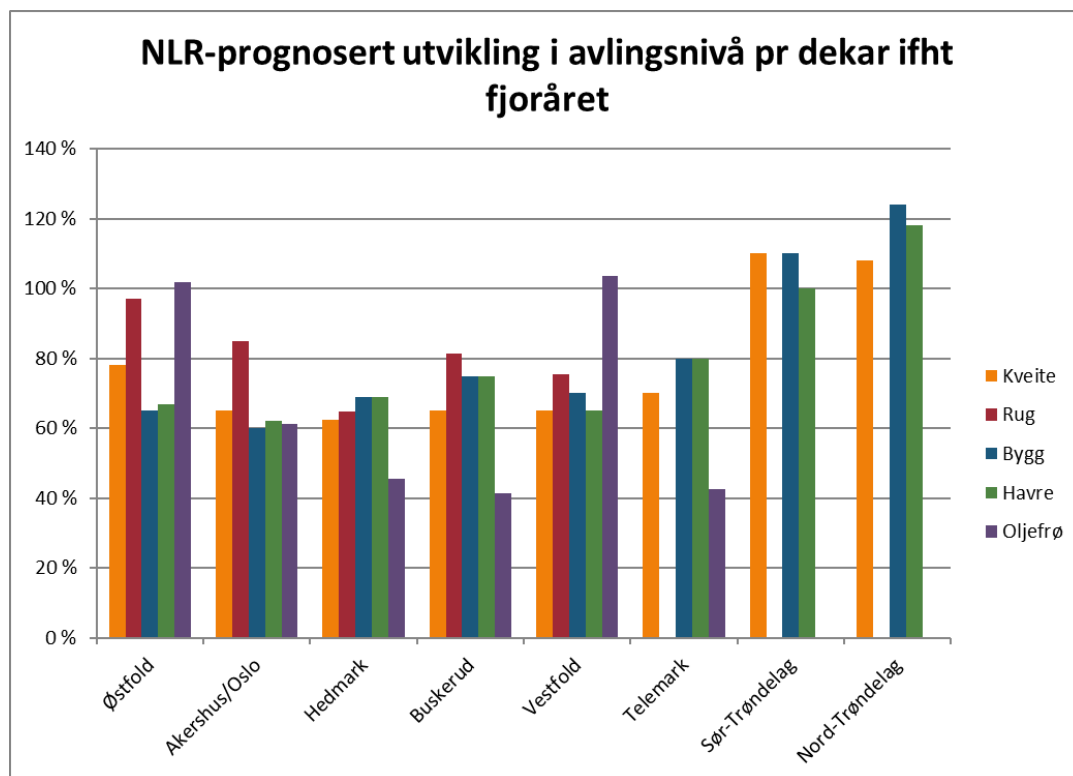
«Mye korn har blitt treska den siste tida, men det står fortsatt en god del ute. Vi vil anslå at om lag 20 % ennå ikke er treska. I vårt areal er det svært lite areal som ikke blir treska i det hele tatt, og vi anslår det til å være en ubetydelig del av arealet i vårt område. Avlingsprognosen er justert ned igjen i forhold til forrige prognose, basert på tilbakemeldinger fra dyrkerne.»

Norsk Landbruksrådgiving, Trøndelag (Nord):

«Har gått litt opp frå augustprognosen. Generelt bra avlingar, og avlinga blir om lag på linje med 2019. Men det står mellom 35 – 40 % ute, så vi treng bra vår framover for å få alt i hus.»

Regionvis oppsummert

Svake avlingar på Austlandet, særleg for oljefrø, og gode avlingar i Trøndelag er hovudbiletet:

Prognose for areal og arealfordeling

Prognosen tek utgangspunkt i det samla kornarealet frå i fjor, estimat av NIBIO for fordeling mellom kornslag med korreksjon for Norsk Landbruksrådgiving sitt estimat for areal som går ut som følge av forholda i august.:

	Arealfordeling 2018 - 2022 (dekar)					Prognose	Utreska areal
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Haustkveite	99 275	426 143	191 191	182 571	326 596	221 000	-2 000
Vårkveite	485 939	375 570	484 611	453 024	426 011	409 000	-4 000
Kveite	585 214	801 713	675 802	635 595	752 607	630 000	-6 000
Rug, rugkveite	33 166	92 842	65 200	83 071	106 492	73 000	0
Bygg	1 471 834	1 298 685	1 390 682	1 427 179	1 312 696	1 357 000	-46 000
Havre	694 421	547 400	665 175	684 574	631 084	683 000	-16 000
Korn	2 784 635	2 740 640	2 796 859	2 830 419	2 802 879	2 743 000	-68 000
Oljefrø, åkerbønner	54 723	49 605	55 904	49 312	75 877	65 000	-2 000
Korn/oljvekstar	2 839 358	2 790 245	2 852 763	2 879 731	2 878 756	2 808 000	-70 000

Kjelde for historiske data: Landbruksdirektoratet

Prognose for avling pr. dekar

Med oppdatert prognose for tilgang og uendra kornareal som i august, får vi følgende snittverdier for dekaravlinger:

Avling, kg/dekar. Utvikling i prosent

Kornslag	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	I forhold til 2022	Ti års median	Prognose ifht ti års median
Kveite	236	589	478	417	534	364	68 %	485	75 %
Rug/rugkveite	238	554	528	470	565	442	78 %	541	82 %
Bygg	300	460	456	429	498	354	71 %	442	80 %
Havre	226	444	471	393	513	346	67 %	434	80 %
Totalt korn	267	497	466	419	514	357	69 %	467	76 %
Oljefrø, åkerbønner	133	317	272	254	313	269	86 %	247	109 %

Kvalitet på matkveite

Andelen mat vart sterkt redusert på grunn av regn i august. Dette har i særleg grad redusert tilgangen av vårkveite av matkvalitet. Det er meldt om lett korn med relativt god proteinprosent. Matandelen har falt frå dei første partia og er i prognosen skjønsmessig estimert til 30 %.

Fordeling av tilgangen

Tabellen viser fordelinga tilgangen av norsk korn mellom matkorn- og fôrkorn:

Kornbalanse (tonn)	Matkveite	Matrug	Mathavre	Fôrkveite	Fôrrug, rugkveite	Bygg	Havre	Erter	Fôrkorn
Frå sesongen før	26 000	5 400	3 500	0	0	14 000	8 100		22 100
Prognosert ny tilgang	64 000	5 000	0	149 000	27 000	446 000	220 000	10 000	852 000
Matkorn til fôr, bygg og havre til mat	-1 000	0	5 000	1 000		-2 000	-5 000		-6 000
-Overlagring til ny sesong	0	0		0	0	0	0		0
-Omdisponering	0	0		0	0				0
Tilgang etter regulering	89 000	10 400	8 500	150 000	27 000	458 000	223 100	10 000	868 000

Prognosen legg skjønsmessig til grunn at tilgangen av ny, norsk grynhavre blir 5 000 tonn. Av overlagra havre vart 3 500 tonn innmeldt som mathavre.

Forbruksprognose

Foredling av matkorn i Norge

Prognosen for totalt forbruk av matkorn hos norske matmjølmøller er basert på oppdatert forbruksstatistikk frå Landbruksdirektoratet til og med juli i år. Tabellen under viser forbruket dei siste sesongane, og prognose for perioden september 2023 – august 2024.

Matkornforedling pr sesong (tonn)					
Sesong	Kveite	Rug	Bygg	Havre	Sum
2018/2019	268 670	19 843	3 002	35 210	326 725
2019/2020	269 944	19 293	3 166	39 981	332 384
2020/2021	274 214	20 609	2 795	38 138	335 756
2021/2022	273 962	17 416	2 670	37 826	331 874
2022/2023*	263 300	16 100	2 600	34 900	316 900
Prognose 23/24	267 000	16 000	2 000	34 000	319 000
Endring	1,4 %	-0,6 %	-22,5 %	-2,4 %	-3,9 %

(Kjelde for historiske data: Landbruksdirektoratet)

Produksjon av kraftfôr

Forbruksprognosane for kraftfôr baserer seg på statistikk for omsetning av kraftfôr og registrerte leveransar av husdyrprodukt til og med 2. kvartal i år, som i augustprognosen. Ny prognose for kraftfôr er oppdatert med nye prognosar for produksjon av kjøtt og egg.

Forventa omsetning frå og med 3. kvartal i år og til og med 3. kvartal neste år er prognosert under:

Kraftfôromsetning per kornsesong (tonn)					
	Drøvtyggar	Svin	Fjørfe	Anna	Sum
4K18 - 3K19	1 095 611	462 859	470 179	16 882	2 045 531
4K19 - 3K20	1 032 386	463 321	478 921	14 638	1 989 266
4K20 - 3K21	1 046 164	469 909	501 957	13 742	2 031 772
4K21 - 3K22	1 009 139	465 445	508 680	13 560	1 996 824
4K22 - 3K23*	960 773	463 459	511 286	13 400	1 948 918
Prognose 23-24	942 000	457 000	519 000	12 000	1 930 000
Endring	-6,7 %	-1,8 %	2,0 %	-11,5 %	-3,3 %

(Kjelde for historiske data: Landbruksdirektoratet)

Import av råvarer for å supplere tilgangen av norsk korn

Marknadsregulator gir råd til Landbruksdirektoratet om suppleringsimport av korn og kornvarer til matmjøl og kraftfôr. Dette rådet skal vere basert på prognosen. Som følgje av det dårlege vëret i august, har kvaliteten falt på kornet og tilgangen til norsk matkorn sviktar i forhold til forventingane i august. Det er difor behov for å opne for ekstra suppleringsimport av matkorn.

Importbehov matkorn i sesongen

Importkvote for matkorn vert gitt som ei samla kvote. Som grunnlag for den samla importkvota er dei enkelte kornslaga vurdert for seg.

Det vil ikkje vere mogleg å finne tilstrekkeleg havre av norsk produksjon som tilfredsstillar krava frå matmjølbransjen til å dekke forbruket. Det blir difor lagt til grunn at det blir opna for import av grynhavre i den planlagde auksjonen 6. oktober.

Ut frå forventa forbruk av matkorn og prognosert tilgang av norskprodusert matkorn, vil det vere behov for følgjande supplerande import av matkorn i sesongen:

Importbehov matkorn (tonn)					
	Kveite	Rug	Bygg	Havre	Sum
Forbruksprognose	267 000	16 000	2 000	34 000	319 000
Norsk matkorn	-89 000	-10 400	-2 000	-8 500	-109 900
Suppleringsbehov matkorn	178 000	0	0	25 500	203 500

Dette gir ein andel norsk matkorn i totalt norskforedla matmjøl og gryn på 34 %.

Forslag om importkvotar ved auksjonen i august

Marknadsregulator foreslår importkvotar for Landbruksdirektoratet. Forslaga skal vere i samsvar med prognose.

Forslag om importkvote for matkorn

Felleskjøpet Agri marknadsregulator har lagt til grunn at 50 % av det prognoserte sesongbehovet blir tildelt; risikoen for tildeling av for stor importkvote er redusert sidan siste prognose i august. Dette gir følgjande forslag til ekstra importkvote for matkorn ut over tildelinga ved auksjonen i august:

Prognosert suppleringsimport matkorn, september 2023 (tonn)	
Prognosert importbehov matkorn, sesong	204 000
- Import under bilaterale kvoter for durumkveite	-3 000
Suppleringsimport inklusive MUL-import	201 000
Importbehov inklusive MUL-import	50 % 101 000
- Tildelt importkvote i august	-50 000
- Lisensiert nulltollimport frå MUL-land	0
Prognosert suppleringsbehov med administrert toll	51 000

VEDLEGG

Tilgang korn historisk og prognosert (tonn)

	Matkveite	Fôrkveite	Kveite i alt	Matrug	Fôrrug og rugkveite	Rug/rugkveite i alt
2007/08	303 085	78 421	381 506	25 080	13 226	38 305
2008/09	128 406	305 198	433 604	20 016	26 657	46 673
2009/10	86 290	177 773	264 064	8 961	17 996	26 957
2010/11	184 820	127 429	312 249	16 182	17 585	33 767
2011/12	40 504	229 783	270 287	4 747	11 478	16 225
2012/13	174 164	84 459	258 623	2 853	2 025	4 878
2013/14	171 406	26 345	197 741	11 700	949	12 649
2014/15	217 471	150 946	368 418	31 266	6 764	38 030
2015/16	147 783	325 024	472 806	36 599	29 524	66 123
2016/17	224 867	65 522	290 389	13 457	9 529	22 987
2017/18	148 389	235 715	384 104	20 925	28 852	49 777
2018/19	84 394	42 232	126 626	2 438	5 319	7 757
2019/20	205 919	225 113	431 032	13 229	37 588	50 817
2020/21	225 499	83 046	308 545	7 627	25 750	33 377
2021/22	186 473	63 170	249 643	16 343	22 045	38 389
2022/23*	274 230	110 478	384 708	24 302	35 136	59 438
10. juli	153 000	69 000	222 000	12 000	17 000	29 000
16. august	126 000	126 000	253 000	13 000	23 000	36 000
Prognose	64 000	149 000	212 000	5 000	27 000	31 000

Tilgang korn (tonn)

	Bygg	Havre	Sum korn	Erter	Oljefrø, åkerbønner, lupiner	Rugkveite ¹⁾
2007/08	456 091	260 427	1 136 329	8 691	8 966	67
2008/09	528 749	310 348	1 319 374	6 590	9 722	353
2009/10	447 484	268 224	1 006 728	6 818	6 819	248
2010/11	512 424	287 128	1 145 568	6 445	10 165	466
2011/12	462 313	219 982	968 807	2 272	8 577	116
2012/13	541 984	219 864	1 025 348	1 869	11 315	184
2013/14	481 412	212 421	904 222	963	6 015	413
2014/15	499 483	270 309	1 178 797	2 087	9 648	1 262
2015/16	479 308	269 156	1 287 394	3 535	10 403	3 926
2016/17	601 722	339 272	1 254 370	5 070	11 450	3 861
2017/18	544 725	269 813	1 248 420	3 762	10 226	17 058
2018/19	409 082	146 671	690 137	2 729	7 238	4 704
2019/20	541 070	218 268	1 241 187	4 222	15 667	26 870
2020/21	611 875	296 559	1 250 356	3 819	15 323	23 001
2021/22	581 344	254 959	1 124 335	3 271	12 564	20 060
2022/23*	620 302	307 341	1 371 789	9 435	23 730	32 961
10. juli	528 000	220 000	999 000	9 000	9 000	-
16. august	539 000	236 000	1 064 000	8 000	20 000	-
Prognose	446 000	220 000	909 000	10 000	18 000	-

Kjelde for historiske data: Landbruksdirektoratet

1) Blir rekna som fôrrug i statistikk og prognose. Første prognose i november.